

מסורת הש"ס

(א) וטירובין ט, טמורות כב, כג, (ג) בסי"א טוסף: כמו טומאה צטילה ויעשרה, (ג) וטירובין ט, (ד) נאבות פ"ג (מ"ד), (ס) וכן מים במים מיירי במים שידוע שנתנסכו כצ"ל רימ, (ו) נפרק ח ה"ב, (ז) ע"ש ושם איסא נגלים של תרומה, (ח) (צ"ל שלא יפילו), (ט) בדפויי אמרינן, (י) וע"ע תוס' שבת סה: ד"ה שמה ותוס' צ"ק ק: ד"ה אומר ותוס' חולין פו: סד"ה רואין אבותן, (ס) [ע"י תוס' יומא פו: ד"ה עירה ותוס' מנחות כב, ד"ה הדגרי],

גליון הש"ס

תוס' ד"ה בי וכו' היינו עד שיפיל שם עיני שבת דף סה ע"ב תוס' ד"ה שמה ועיני ברכות דף סה ע"ב ברש"י ד"ה אבל ויבואר דף מ ע"ב תוס' ד"ה עירה: בא"ד מה הידוש הוא זה, לא ודמיו להבין הא הידוש הוא אף דאילו נפל בבת אחת לא מהני ס' בהיתר מ"מ בנפל בקלות אמרי' קמא קמא צטיל ואי דקושייתם מה הפסד היה ויבנת אחת ממי לבטל בם' דמ"ש משהו קטן למשהו גדול הי"ל להקשות בפשיטתא דלמאי נכריסם לס' קמא קמא צטיל הא אף אם מלטרף לבל הנפילה ליטמרי דהוי ס' וגם אחרי אומר רי"ט אבל תמיה לא חזי לא ימשיב תמידנס וא"ע:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ראשון וכו' צטיל ברוב ציין וכו' כשנפל חבית גדולה שנשברה ונפל: (ג) ד"ה ה"ג יין וכו' מאי לאו וכו' יהיב טעמא חמרא במיא מיתסר כצ"ל והד"א: (ג) ד"ה ה"ג לא וכו' לצטיל טעמא דחמרא הקיד: (ד) תוס' ד"ה יין וכו' וכן מוכח עובד כוכבים דמויא במים דמיירי במים: (ס) ד"ה כי אתא וכו' שנפל לצור כולו אסור בהנאה וי"ל דנפל כפסס:

מוסף רש"י

וניעור. נתחוק על ידי מינו וניעור משתנה, שהיה בתחלה בטל אצל שאני מינו, ודוגמתו כבסרות (כב), טומאה שצטלה וחזרה ויעשרה (שדוכין ס.),

השוכר את הפועל

במתני' ומיס במיס נו'. מים שנתנסכו לעבודת כוכבים נפלו במים דהיתר: **גב' ראשון ראשון**. שנפל צטיל (א) ציין כשר שצבור ומותר בהנאה. והאי דקמני לקמן (דף עד.) יין נסך שנפל צבור כולו אסור מוקי לה כשנפל בחבית גדולה ושצברה ונפל כולו כאחד: לגו

היטירה. ולא אמרי' קמא קמא צטיל ליה צרוב: **היטירה** לגו **איסורא**.

דקמא קמא דהיטירה צטיל ליה: ה"ג **יין במיס בנותן טעם: מאי לאו חמרא דאיסורא** לגו **מיא דהיטירה**.

וקמני מבי יהיב טעמא (ו) בחמרא מיתסר: ה"ג **לא חמרא דהיטירה בוג מיא דאיסורא**. ואשמעינן דכל כמה דיהבי מיא טעמא בחמרא איתסר עד שיצטל טעם היין את טעם המים וכגון דנפיל כוליה כחדא דלא אפשר למיח' דאיסורא לצטיל (א): ה"ג **ומדרישא מיא דאיסורא סיפא נמי מיא דאיסורא** וקפני **סיפא מיס ציין בנותן טעם**. אלמא איסורא בוג היטירא אע"ג דרובא דהיטירא לא אמרינן קמא קמא צטל: **אמר לך רב דימי כוונה מתני' היטירה בוג איסורא ורישא**. מיא דאיסורא וסיפא מיא דהיטירה. ואין הלכה כרב דימי שהרי בא רב יצחק והאמיר בא רבין והאמיר ולקמן [ע"כ] פסקינן יין נסך צמינו במשהו: **לרצור קטן גרסי'**. והוא פך קטן. ובעירובין לגבי בגדים צפ' אחרון (דף קג): גרסינן ללגול קטן והוא קשר של משי: **ורואין אם ההיתר כאילו אינו**. ולא אמרינן הרי נאסר כל היין ורבה היין על המים דהא הוי חמרא רובא אלא באיסור שנפל גרידא משערינן ואיכא מיא רובא. אלמא פליג רבין אדרב דימי ואשמעינן דמיא הוא דמצטל חמרא אבל חמרא לא מצטל חמרא: **סתלה**. קודם יין נסך דכי נפל יין נסך אשכחיה מיא ובטוליה: **מאא מין אם מינו**. לבסוף וניעור כלומר נתחוק ונימוסף איסורו ורבה יין על המים^ט. ולשון ניעור אכאש אשר יעור משתנו כמו^י הניעור בלילה וכל היכא דתני מאא מין את מינו וניעור היינו פירושה. ויש שמפרשין וניעור נוער מתורתו ראשונה ונדבק בחבירו ונתחמק וא"כ נוער מיצעי ליה: **ואיכא דמסני**. להא דרב שמואל צר יהודה אמתני': **מאן דמסני לה אמסני לא צעי סתלה**. ואפי' נפל קיתון לבסוף ס' צל דמצטלין מים את האיסור: **ומאן דמסני אמילתיה דרבין צעי סתלה**. דאי לאו תחלה אתא לאשמועינן מאי קמשמע לן

ראשון ראשון צטיל וי"ל דבשמעתין נמי דקאמר ראשון ראשון צטיל * היינו עד (ט) (שיפול) שם כל כך מן היין נסך צין הכל שלא יהא בהיתר ס' אבל אם נפל כל כך מן הנסך לסירוגין צין הכל שאין בהיתר ס' כדי לצטלו אסור משום דמלא מין את מינו וניעור ותדע שכן הוא דאי לא תימא הכי וכי אם היה אדם מערה חלב בקדירה של היתר מעט מעט בסירוגין עד שנתרבה החלב לבסוף כל כך שהיה צו בנותן טעם לקדירה וכי תעלה על דעתך שהוא מותר משום קמא קמא צטיל אלא ודאי לא אמרינן קמא קמא צטיל כיון שיש כל כך מן האיסור לבסוף שהוא נותן טעם ואם תאמר כיון דעד ס' קאמר כדפרי' אס כן *מה חידוש הוא זה לאשמועינן שיהא צטל עד ס' וי"ל דאתא לאשמועינן דאף על גב דקמני מתני' יין ציין במשהו דלא מיירי באיסורא לגו היטירה אלא מיירי בהיטירא לגו איסורא וא"ת ורש"י דפ"י קמא קמא צטיל אפי' אין צו ס' הא (ט) אסרינן במתני' (דף עד.) יין נסך שנפל לצור (י') וי"ל דנפל בפעם אחת בקילוח אחד דלא אמר קמא קמא צטיל אבל הכא שנפל אחר טיפה אחר טיפה מותר משום דאמר קמא קמא צטיל (י') **ת"ש** יין במים בנותן טעם מאי לאו דקנפיה חמרא דאיסורא לגו מיא דהיטירא. וקאמר דלא אמרינן קמא קמא צטיל וקשיא לרבי יוחנן וא"ת ומאי קושיא האמרינן לעיל דלא אמרינן קמא קמא צטיל כי אם עד ס' וא"כ שפיר קאמר דאוסר בנותן טעם דהיינו כי ליכא ס' וי"ל דהכי פריך מאי לאו דקנפיל לגו היטירא ומדהא סיפא מיירי באיסורא לגו היטירא רישא נמי דקמני יין ציין במשהו מיירי בכה"ג דנפל איסורא לגו היטירא וקמני במשהו וקשיא לרב דימי א"ר יוחנן: **ודרובא צרצור קמן נפיש עמודיה אבל חבית דנפיש עמודיה לא**. פרי" דה"ה רב דימי דאמר בחבית דוקא נקט חבית אבל גיגית דנפיש עמודיה טפי מחבית לא אמר קמא קמא צטיל (י') **רואין** ההיתר באי"ו אינו בו'. רבין אתא לאפלוגי אדרב דימי דאשמועינן דוקא מיא מצטלי חמרא אבל חמרא לא מצטל חמרא ופ"ה דאין הלכה כרב דימי שרי אחר רב דימי בא רב יצחק והאמיר ובא רבין והאמיר ול"נ טעם זה דלדרכה היה לנו לפסוק בשל סופרים כדברי המיקל והיינו כרב דימי דמיקל טפי מכולהו מ"מ נראה דהלכה כרבין ולא כרב דימי ולא מטעמיה דרש"י אלא משום דרבין צר סמכא הוא טפי כדאימא ביצמות פרק הבא על יצמתו (דף סד:):

פרק חמישי עבודה זרה

עג.

איכא דאמרי רבה בר רב הונא גופיה אישתי בקנישקנין. תימה האך היה שותה בקנישקנין נהי דלא הוי חיבור מ"מ היה לו לחוש דלמא פסיק קדים ברישא עובד כוכבים ופי' ר"ח דלא מיירי עם העובד כוכבים אלא שהיה שותה עם ישראל בקנישקנין וא"ת א"כ מאי קמ"ל י"ל דקמ"ל דלא מיתסר בזמן הזה משום שמחה לאפוקי ממאן דאסר במס' שבת לשמות בקנישקנין בזמן הזה פ' במה אשה (דף סג: ע"ש היטב): **י"ן ביין ומים במים במשהו**. פרי"ט דדוקא יין נסך ממש שנתנסך לעבודת כוכבים הוא דהוי במשהו אבל סתם יינס צששים^ט וכן מגע עובד כוכבים (ר') במים מיירי במים שידוע שנתנסכו לעבודת כוכבים דאי בסתם מים ליכא איסור דכוותיה קמני יין שידוע שנתנסך לעבודת כוכבים אבל סתם יינס הוי צששים אפילו מין צמינו כמו כל איסורין שצמורה וההיא דלאגרדמים עובד כוכבים דקאמר עלה בתוספתא^י שטיפת יין אורסת במשהו אע"ג דלא הוו ודאי נסך איכא למימר דאתא צאלף לא צטיל אפי' בשאר איסורין ועוד אומר ר"י דאפי' אם נפשך לומר דסתם יינס במשהו אפ"ה הוי סתם יינס בזמן הזה צששים ודוקא צימי התנאים והאמוראים שהיו צקיאס העובדי כוכבים צטיב עבודת כוכבים דלא שייכא ניסוך החמירו בסתם יינס לאוסרו כמו יין נסך ממש הלכך לענין ציטול כשאר איסורין דמי וצטל צששים שאר איסורין: **בי אתא רב דימי א"ר יוחנן המערה יין נסך מחבית לבור אפי' ב"היום בואו ראשון ראשון בבא'**. פי' אפי' מתרבה היין נסך לבסוף מ"מ אמרינן ראשון ראשון צטל משמע הכא דרב דימי סבר קמא קמא צטיל ותימה דבצבורות פ' הלוקח (דף כג.) אמרינן הלוקח ציר מע"ה משיקו במים וטבור ממנה נפשך אי רובא מיא נייהו הא עביד ליה השקה ואי רובא ציר ציר לא צר קבולי טומאה היא פי' ומיעוט מיא דאית ליה צטלי דציר הוא רוב ומסיק עלה לא שנו אלא לצטול צין פתו אבל לקדירה לא דמלא מין את מינו וניעור ולא אמר קמא קמא צטיל ורב דימי קאמר לה לאא שמעתתא הסם ועוד קשיא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן דצשמעתין א"ר יוחנן ראשון ראשון

צטל וצגדדים (דף טז) א"ר יוחנן^י גידולין של תרומה שגדלו ורבו גידוליו על עקרו אסור אפי' לכהן לאוכלן משום טבל ולא אמרינן צטל וצגדדים (דף טז) א"ר יוחנן^י שם כל כך מן היין נסך צין הכל שלא יהא בהיתר ס' כדי לצטלו אסור משום דמלא מין את מינו וניעור ותדע שכן הוא דאי לא תימא הכי וכי אם היה אדם מערה חלב בקדירה של היתר מעט מעט בסירוגין עד שנתרבה החלב לבסוף כל כך שהיה צו בנותן טעם לקדירה וכי תעלה על דעתך שהוא מותר משום קמא קמא צטיל אלא ודאי לא אמרינן קמא קמא צטיל כיון שיש כל כך מן האיסור לבסוף שהוא נותן טעם ואם תאמר כיון דעד ס' קאמר כדפרי' אס כן *מה חידוש הוא זה לאשמועינן שיהא צטל עד ס' וי"ל דאתא לאשמועינן דאף על גב דקמני מתני' יין ציין במשהו דלא מיירי באיסורא לגו היטירה אלא מיירי בהיטירא לגו איסורא וא"ת ורש"י דפ"י קמא קמא צטיל אפי' אין צו ס' הא (ט) אסרינן במתני' (דף עד.) יין נסך שנפל לצור (י') וי"ל דנפל בפעם אחת בקילוח אחד דלא אמר קמא קמא צטיל אבל הכא שנפל אחר טיפה אחר טיפה מותר משום דאמר קמא קמא צטיל (י') **ת"ש** יין במים בנותן טעם מאי לאו דקנפיה חמרא דאיסורא לגו מיא דהיטירא. וקאמר דלא אמרינן קמא קמא צטיל וקשיא לרבי יוחנן וא"ת ומאי קושיא האמרינן לעיל דלא אמרינן קמא קמא צטיל כי אם עד ס' וא"כ שפיר קאמר דאוסר בנותן טעם דהיינו כי ליכא ס' וי"ל דהכי פריך מאי לאו דקנפיל לגו היטירא ומדהא סיפא מיירי באיסורא לגו היטירא רישא נמי דקמני יין ציין במשהו מיירי בכה"ג דנפל איסורא לגו היטירא וקמני במשהו וקשיא לרב דימי א"ר יוחנן: **ודרובא צרצור קמן נפיש עמודיה אבל חבית דנפיש עמודיה לא**. פרי" דה"ה רב דימי דאמר בחבית דוקא נקט חבית אבל גיגית דנפיש עמודיה טפי מחבית לא אמר קמא קמא צטיל (י') **רואין** ההיתר באי"ו אינו בו'. רבין אתא לאפלוגי אדרב דימי דאשמועינן דוקא מיא מצטלי חמרא אבל חמרא לא מצטל חמרא ופ"ה דאין הלכה כרב דימי שרי אחר רב דימי בא רב יצחק והאמיר ובא רבין והאמיר ול"נ טעם זה דלדרכה היה לנו לפסוק בשל סופרים כדברי המיקל והיינו כרב דימי דמיקל טפי מכולהו מ"מ נראה דהלכה כרבין ולא כרב דימי ולא מטעמיה דרש"י אלא משום דרבין צר סמכא הוא טפי כדאימא ביצמות פרק הבא על יצמתו (דף סד:):

חזקיה

קבו א מיי' פט"ו מהל' מאכלות אסורות הלכה כח ופט"ו הלכה ו ופ"ה הלכה אן סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד ס' קלד סעיף א': קבו ב מיי' פט"ו שם הלכה ל טוש"ע שם סעי' ג: קבח ג ד ה מיי' [שם] והל' כח טוש"ע שם וסעיף א': קכב ו מיי' שם הל' כח טוש"ע שם סעיף א': קל ז ח מיי' שם הלכה לא טוש"ע שם סעיף ד: